

Imatge de la sortida d'una de les proves de l'Escanyabocs, la Pedalada, que va comptar amb més de 350 ciclistes.

Una Escanyabocs multitudinària

La prova referent d'esports de natura va superar, per tercer any consecutiu, els mil participants || Raid, cursa d'orientació, Vertical Quiri, pedalada i marxa nòrdica

REDACCIÓ

[LA SEU D'URGELL] El Parc Olímpic del Segre de la Seu d'Urgell va ser ahir l'escenari de la segona i última jornada de la sisena edició de l'Escanyabocs, tot un referent dels esports de natura que, per tercer any consecutiu, va superar els mil participants. Durant el cap de setmana es van celebrar el raid

d'aventura, la cursa d'orientació, la Vertical Quiri, la pedalada i la marxa nòrdica, que van tornar amb nous circuits i reptes renovats.

El dia va començar amb la caminada de la marxa nòrdica, en què uns 150 participants van recórrer els tres circuits que el CEFUC va dissenyar en aquesta edició. L'itinerari més

llarg i dur era de 20 km i, malgrat no tindre caràcter competitiu, els primers a arribar van ser Alba Andreu en dones i Xavi Ayma en homes.

Paral·lelament, des del centre de la ciutat es va donar la sortida a la pedalada, organitzada pel Tupedala CC i en la qual van participar més de 350 ciclistes. Hi havia aquest any

tres circuits d'entre 27 i 50 km. En la ruta més llarga van vèncer Joan Campà i Ramona Gabriel.

Combinant el triraid, l'orientació, la Vertical Quiri i el circuit llarg de la pedalada, es va donar el premi Escanyabocs de Ferro a l'atleta més complet. La jornada va concloure amb la tradicional fideuà.

27/05/2013 Selpe

ILA SEU D'URGELL

L'Escanyabocs 2013 torna a superar el miler de participants

El parc olímpic del Segre torna a ser el punt neuràlgic de la prova

REDACCIÓ
LA SEU D'URGELL

El parc olímpic del Segre va ser l'escenari ahir de la segona jornada de l'Escanyabocs, que, en aquesta edició del 2013, ha tornat a superar el miler de participants per tercer any consecutiu.

La jornada va començar amb la sortida de la caminada de marxa nòrdica des del parc de Segre, des d'on prop de 150 participants van iniciar els tres circuits que el Cefuc havia dissenyat amb l'objectiu de descobrir nous espais. En aquesta caminada, tot i que no tenia caràcter competitiu, els més ràpids van ser Alba Andreu en categoria femenina i Xavi Ayma pel que fa als nois.

Paral·lelament, a les nou en punt es donava la sortida a la Pedalada Escanyabocs, organitzada pel Tupedala CC. La plaça de les Monges es va omplir amb els més de 350 ciclistes que es

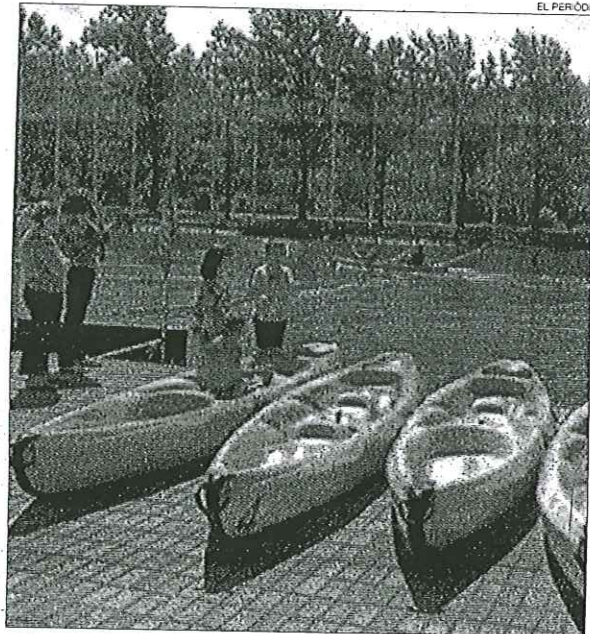
La sortida de la pedalada ahir en la segona jornada de l'Escanyabocs.

van inscriure per gaudir de la proposta per al 2013, que incloïa també tres circuits, entre 27 i 50 quilòmetres, que oferien la possibilitat de descobrir nous corriols i zones espectaculars per a la pràctica de la BTT, gentilesa i autèntica especialitat de la casa dels organitzadors tècnics. Els

guanyadors del circuit més llarg van ser Joan Campà en la categoria masculina i Ramona Gabriel en la femenina.

La pedalada també va servir per determinar la classificació final de l'Escanyabocs de ferro, l'única modalitat competitiva de l'Escanyabocs. ■

27/05/2013 Bon dia

La prova de piragüisme, l'any passat al Parc Olímpic del Segre.

L'Escanyabocs comença avui amb 700 inscrits

L'èxit de participació demostra la bona acollida que té la prova

EL PERIÒDIC
LA SEU D'URGELL
El Periòdic AND

La sisena edició de l'Escanyabocs ho té tot a punt per donar avui el tret de sortida a les cinc proves multiesportives que tenen lloc a l'entorn natural de la Seu d'Urgell i comarca.

Les inscripcions telemàtiques es van tancar dijous al vespre amb un total de 700 atletes registrats. Tot i així, les proves encara admeten participants. Aquells esportistes que es vulguin inscriure a darrera hora ho podran fer durant el cap de setmana. Avui, a partir de les 8 del matí i fins a les 13 hores, al Parc del Segre; i a Noves de Segre a partir de les 14 hores. I diumenge, entre les 7 i les 8 del matí a les mateixes instal·lacions del Parc del Segre.

Des de l'organització de l'Escanyabocs s'afirma que l'èxit de participació, any rere any, demostra la bona acollida que té la prova entre els amants de l'esport en la natura, així com l'encert en la seva fórmula i la solidesa d'aquest repte alturgellenc. I com en cada edició, l'Escanyabocs tindrà com a centre neuràlgic les instal·lacions del Parc Olímpic del Segre, lloc on tots els inscrits podran recollir els dorsals, els obsequis i obtenir tot tipus d'informació relacionada amb la prova.

DIFERENTS MODALITATS // Com cada any els participants han pogut escollir entre les diferents modalitats que ofereix el Grifone Challenge Escanyabocs.

Per a avui, a les 9 del matí, s'iniciarà el triraid, una prova d'iniciació als raids d'aventura. A les 10 del matí tindrà lloc la prova d'orientació urbana pels carrers de la Seu d'Urgell i Castellciutat. A les 17 hores, la Vertical Quiri, la cursa de quilòmetre vertical que surt de Noves de Segre.

Demà se celebraran dues proves: la caminada de marxa nòrdica, a les 8.30 hores, i la pedalada popular a les 9 del matí.

Entre els participants, prop d'una vintena han triat participar en la modalitat de l'Escanyabocs de Ferro, la prova combinada i de caire competitiu que engloba el raid, la vertical Quiri, l'orientació i la pedalada. Aquesta prova és un repte només a l'abast dels més valents. L'Escanyabocs de Ferro també compta amb la versió júnior per a atletes de 14 a 18 anys.

D'altra banda, l'organització també posa a disposició dels participants que ho desitgin un servei de guarderia per a infants, per tal que ningú no hagi de renunciar a participar en cap prova.

NIT DE FESTA AL PARC DEL SEGRE // Per aquesta sisena edició, l'organització d'aquest certamen esportiu ha programat una vetllada festiva per a participants, voluntaris i acompanyants que s'iniciarà avui a les 21.30 hores al Parc del Segre.

La festa tindrà música amb un Dj; es projectaran curtsmetratges del Festival Picurt i hi haurà un sopar pel preu de cinc euros per persona.

Amb aquesta festa, es vol aconseguir un espai de trobada per a tota la família de l'Escanyabocs que permeti compartir experiències esportives entre els participants d'aquestes proves. =

25/05/2013
El Periòdic
d'ANDORRA

Cultures

TEATRE | MÚSICA | LLETRES | DANSA | ART | TRADICIONS | CINE | TELEVISIÓ

QUALITAT ALS PIRINEUS ■ La música antiga té un baluard a les comarques pirinenques des de fa dos estius gràcies a la creació d'un festival que creix any rere any. La tercera edició presenta un programa de quinze espectacles, que es veuran un mínim de dues vegades cadascun en diferents poblacions del territori. El Berguedà, la Cerdanya i l'Alt Urgell acolliran la meitat del repertori programat durant els mesos estius

El Festival de Música Antiga dels Pirineus farà dinou concerts a la Catalunya Central

► Les comarques del Berguedà, la Cerdanya i l'Alt Urgell són al circuit d'un certamen que s'iniciarà el 12 de juliol a la Seu

Fotografia de grup del Cor dels Petits Cantors Lliures d'Andorra, que actuaran en el festival

TONI MATA I RIU | MANRESA

■ El Festival de Música Antiga dels Pirineus continua creixent i del 12 de juliol al 24 d'agost sumará trenta-vuit concerts en disset municipis catalans i tres d'andorrans. Una xifra que inclou sis escenaris nous respecte de l'any passat i que a les comarques centrals és concreta en la presència al calendari de Berga, Avinyó, Guardiola de Berguedà i Sant Quirze de Pedret, a Cerdanya, Puigcerdà i Alp (Cerdanya) i la Seu d'Urgell i Estamariu (Alt Urgell). Al llarg de l'estiu s'hi faran dinou concerts.

El certamen començarà el 12 de juliol a la catedral de la Seu d'Urgell amb la *Missa Scala Aretina*, de Francesc Valls (1671-1747), a càrrec de la formació La Grande Chapelle, dirigida per Albert Recasens. L'obra, que en el seu moment generà polèmica per la modernitat de la composició, s'escoltarà l'endemà a Berga.

Un altre plat fort del festival serà l'actuació, ja avançada per aquest diari, del contratenor avinyonès Xavier Sabata. El reconegut cantant actuarà per primer cop a la seva localitat natal, el 10 d'agost, amb l'espectacle *Il Dilettanti*, un homenatge als compositors ve-

neclians amateurs de la segona meitat del segle XVII i la primera del XVIII. El muntatge, en què també participen Ophélie Gailard (violoncel i direcció), Thomas Boysen (guitarra barroca) i Brice Sallay (clavicèmbal), es representarà l'11 d'agost a Puigcerdà.

El centre neuràlgic del projecte és la Seu d'Urgell, que acollirà, a més de l'espectacle inaugural, sis concerts més. El duet Cum Cantico aproparà el públic als cants de la Catalunya del barroc (17 de juliol). L'Accademia del Piacere actuarà el 21 de juliol amb un repertori de música espanyola dels segles XVI i XVIII titulat *Fantasias, diferencias y glosas*.

El quartet Xuriach oferirà un recital de danses populars del país que amb la desfeta del 1714 van anar perdent pes, a la Seu (25 de juliol), Puigcerdà (dia 27) i Avinyó (dia 28). La prestigiosa Orquestra Acadèmia 1750 del festival de Torroella de Montgrí actuarà a Castellciutat el 31 de juliol amb la música simfònica de Ferran Sor. Vespres d'Arnadí i la soprano Marta Mathéu actuaran a Bagà (2 d'agost) i la Seu (dia 3) en homenatge al 300 aniversari de Domènec Tarradellas. El darrer concert a la Seu el

protagonitzaran Ars nova & Subtilior Ensemble el 23 d'agost, amb música de la cort polonesa dels segles XV i XVI.

La música barroca interpretada per l'European Union Baroque Orchestra sonarà a Puigcerdà el 25 de juliol. La soprano Mercedes Hernández i el guitarrista Fernando Reyes actuaran el 8 d'agost a l'església de Sant Quirze de Pedret per ensenyar l'obra del compositor madrileny del XVII José Marín. El grup polonès Sabionetta aproparà el públic català a la música de l'edat d'or el seu país (segles XVI i XVII) el 9 d'agost a Guardiola de Berguedà.

L'ensemble Nuevo Sarao recu-pera l'espectacle *El Sarao de la Chacona*, coproduït pel festival fa dos anys i enregistrat recentment. El muntatge que evoca la música cortesana del segle XVII es veurà el 14 d'agost a Alp. Berga (dia 15) i Estamariu (dia 16) acolliran La Ritirata, que interpreta un repertori del renaixement i el primer barroc a Itàlia i Espanya.

Les entrades oscil·len entre els 20 i els 8 euros (15 i 6 euros si es compren anticipadament). Es poden consultar preus i descomptes a www.femap.cat.

EL CALENDARI

► 12 de juliol

-La Seu d'Urgell. Catedral de Santa Maria. La Grande Chapelle. 22 h.

► 13 de juliol

-Berga. Teatre Municipal. La Grande Chapelle. 22 h.

-Esterrí d'Aneu. Església de Sant Vicenç. Cor dels Petits Cantors Lliures d'Andorra. 22 h.

► 15 de juliol

-La Massana. Església de Sant Iscle i Santa Victòria. Cor dels Petits Cantors Lliures d'Andorra. 20 h.

► 17 de juliol

-La Seu d'Urgell. Capella de Sant Miquel. Cum Cantico. 22 h.

► 18 de juliol

-Pujalt (Sort). Església de Sant Pere. Cum Cantico. 20 h.

► 19 de juliol

-Andorra la Vella. Jaciment de la Roureda de la Margineda. Ensemble Flor de Us. 22 h.

-Espot. Església de Santa Llogaia. Accademia del Piacere. 22 h.

► 20 de juliol

-Beuda. Sant Sepulcre de Palera. Ensemble Flor de Us. 20.30 h.

► 21 de juliol

-Torre de Capdella. Estany Gento. Accademia del Piacere. 21 h.

► 25 de juliol

-La Seu d'Urgell. Capella de Sant Miquel. Accademia del Piacere. 20 h.

► 26 de juliol

-La Seu d'Urgell. Sala Sant Domènec. Xuriach. 20 h.

► 27 de juliol

-Tremp. La Lira. Xuriach. 19.30 h.

► 28 de juliol

-Andorra la Vella. Església de Sant Esteve. European Union Baroque Orchestra. 21.30 h.

► 29 de juliol

-Puigcerdà. Casino Ceret. Xuriach. 18 h.

► 31 de juliol

-Sort. Església de Sant Feliu. European Union Baroque Orchestra. 21.30 h.

► 1 d'agost

-Tremp. La Lira. Orquestra Acadèmia 1750. 22.30 h.

► 2 d'agost

-Bagà. Església de Sant Esteve. Vespres d'Arnadí & Marta Mathéu. 22 h.

► 3 d'agost

-La Seu d'Urgell. Sala Sant Domènec. Vespres d'Arnadí & Marta Mathéu. 22 h.

► 4 d'agost

-Son (Alt Aneu). Església de Sant Just i Sant Pastor. Vespres d'Arnadí & Marta Mathéu. 21 h.

► 7 d'agost

-La Pobla de Segur. Molí de l'Oll de Sant Josep. Mercedes Hernández & Fernando Reyes. 22 h.

► 8 d'agost

-Sant Quirze de Pedret (Cercs). Església de Sant Quirze de Pedret. Mercedes Hernández & Fernando Reyes. 22.30 h.

► 9 d'agost

-Guardiola de Berguedà. Monestir de Sant Llorenç. Sabionetta. 22 h.

► 10 d'agost

-Bermú (Sort). Era de Bringué. Sabionetta. 22 h.

► 11 d'agost

-Avinyó. Església de Santa Maria. Xavier Sabata. 21.30 h.

► 12 d'agost

-Puigcerdà. Museu Cerdà. Xavier Sabata. 21.30 h.

► 14 d'agost

-Alp. Església de Sant Pere. Nuevo Sarao. 20 h.

► 15 d'agost

-El Pont de Suert. Església Vella. Nuevo Sarao. 19 h.

► 16 d'agost

-Berga. Espai El Casino (Teatre Municipal). La Ritirata. 22 h.

► 17 d'agost

-Tremp. La Lira. La Ritirata. 22.30 h.

► 22 d'agost

-La Pobla de Segur. Església Mare de Déu de Ribera. Ars Nova & Subtilior Ensemble. 22 h.

► 23 d'agost

-La Seu d'Urgell. Capella de Sant Miquel. Ars Nova & Subtilior Ensemble. 22 h.

► 24 d'agost

-Ordinó. Jardins de la Casa Museu d'Areny-Plandolit. Ribera. Ars Nova & Subtilior Ensemble. 22 h.

Manifestació pels pisos de l'Horta del Valira

| LA SEU D'URGELL | Una vintena de persones es van manifestar ahir a la Seu d'Urgell i van tallar la carretera en protesta per aquest conflicte.

27/05/2013 segre

7 | TRÀNSIT |

Protesta dels afectats pels pisos de l'Horta del Valira a l'N-145

El trànsit a la carretera N-145 es va veure lleugerament pertorbat ahir al migdia per la protesta d'una vintena de veïns de la Seu d'Urgell afectats pels pisos de l'Horta del Valira. La protesta va tallar durant uns minuts un dels carrils de la nacional 260 en direcció a Puigcerdà, en la cruïlla amb la 145, de manera que els vehicles eren desviats per l'interior de la Seu. Els afectats estudien portar el cas a la via judicial, un cop consideren esgotada la negociació perquè se'ls retorni la fiança en haver renunciat a l'habitatge que havien sol·licitat.

27/05/2013 Diari d'ANDORRA

L'Alt Urgell i la Creu Roja organitzen un curs oficial de primers auxilis

REDACCIÓ | LA SEU D'URGELL

■ L'Ajuntament de la Seu d'Urgell a través del servei de Salut de l'Oficina Jove que gestiona amb el Consell Comarcal ha organitzat un curs oficial de primers auxilis. La nova proposta de formació es farà entre els dies 3 i 27 de juny de dilluns a divendres de les set de la tarda a les deu del vespre. Les classes s'impartiran a les instal·lacions de la Creu Roja a la Seu, situades al costat del Parc de Bombers. El preu del curs és de 190 euros i gratuït pels voluntaris de Creu Roja. Segons han explicat des de l'Ajuntament, el curs va adreçat a tots aquelles persones que vulguin adquirir els coneixements bàsics en assistència sanitària. Constarà d'una part teòrica i d'una altra part pràctica, en la que els alumnes aprendran tècniques d'emergència com l'obertura de la via aèria o la posició lateral de seguretat. Els interessats cal que s'inscriguin a l'Oficina Jove de l'Alt Urgell.

26/05/2023 revisat

10.00

LA SEU D'URGELL. SALA SANT DOMÈNEC

Teràpies alternatives

Segon dia de la fira de teràpies alternatives, que sota el lema *Consciència* s'es proposa difondre entre la població els beneficis de les teràpies naturals per a la salut.

26/05/2023 Sepe

TALLERS

10.00

LA SEU D'URGELL. PATI PALAU.

Cosir i reciclar

Taller intergeneracional de costura i reciclatge de roba que imparteix Carmen Invernón i persones grans a joves de més de 16 anys.

25/05/2023 Seelze

10.00

VALL DE LA VANSA I TUIXENT. ALT URGELL.

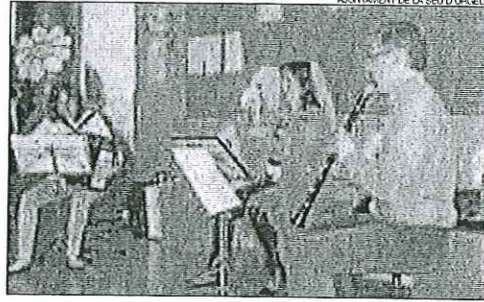
Festa de les Trementinaires

Festa d'homenatge a les trementinaires, antigues recol·lectores d'herbes medicinals, que s'ha convertit en una celebració de caràcter mediambiental i de saviesa popular. Comença amb recorreguts botànics guiats, un taller de tints i visita al museu al migdia. A la tarda, conferència sobre cosmètica, presentació del llibre *Passats locals, polítics globals*, taller de danses i, a la nit, estrena de la *Dansa del foc de Tuixent*. El concert de Marsupialis hi posarà el punt final.

25/05/2023 sepe

IESCOLA DE MÚSICA

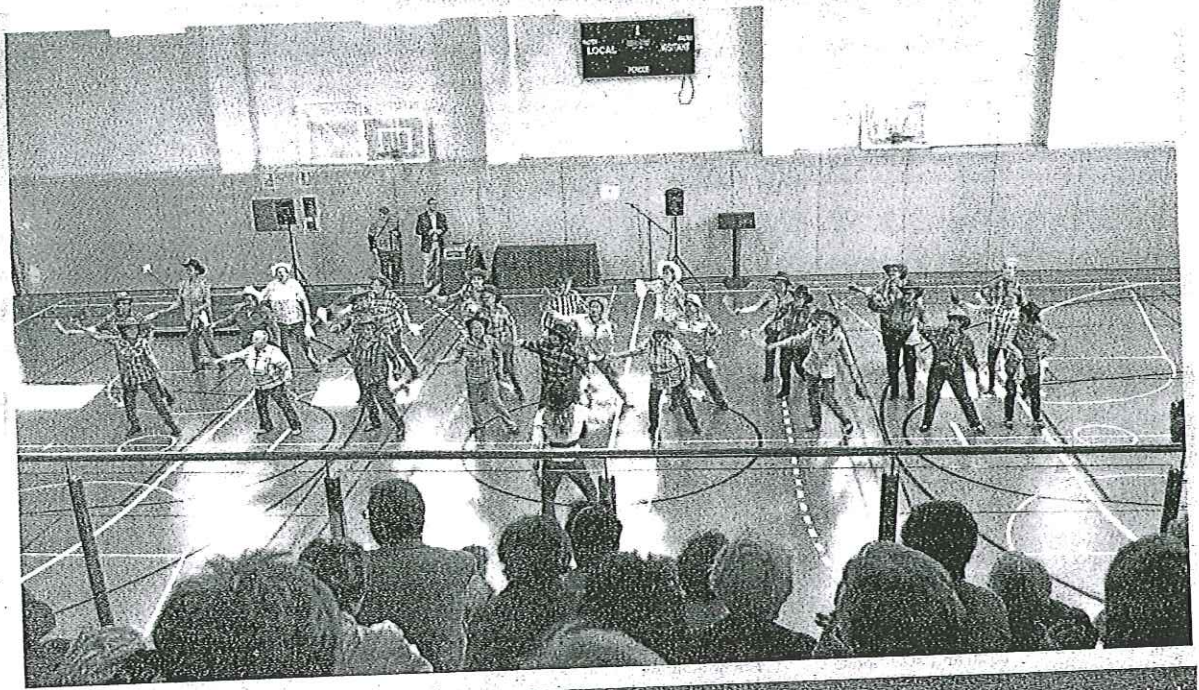
AJUNTAMENT DE LA SEU D'URGELL

Concerts a les llars d'infants municipals de la Seu d'Urgell

Professors de l'Escola Municipal de Música de la Seu d'Urgell han ofert aquests dies un seguit de concerts a les llars d'infants municipals, La Grandalla i Els Minairons, i a la llar d'infants Xics de La Salle, segons ha informat l'Ajuntament. A més, alumnes de sensibilització de la mateixa escola han ofert també cantates als escolars de P3 a 6 anys de tots els centres educatius de la ciutat.

27/05/2023 Bon dia

ANDORRA-LA SEU Diada esportiva de la gent gran

Un total de 220 padrins van participar dijous a la Diada esportiva de la gent gran d'Andorra i la Seu d'Urgell, que per primer cop s'ha celebrat a la parroquia de Canillo. L'esdeveniment tenia com a objectiu promoció de l'esport i la vida saludable entre la gent gran, i alhora fomentar la germanor i les relacions socials entre Andorra i la Seu. La consellera de Social canillenca, Sandra Balcon, ha destacat que com s'ha celebrat a Canillo, per primer cop hi han participat 22 padrins de la parroquia.

25/05 120 13 el periodict d'ANDORRA

Paul Fuster

MÚSIC

"Fer música no és com vendre pernills"

MIQUEL VIGO
de
drop

furgoneta?

M'agrada plantejar-me reptes i provocar que passin coses imprevisibles. Sóc plenament conscient que si et quedes assegut esperant que passi alguna cosa la vida mai no em donarà el que espero que em doni.

A tot arreu on actua va a sales molt petites. No li importen els diners?

Els diners m'importen des d'un punt de vista pràctic, per aconseguir l'essencial del dia a dia. Però no els dono més valor que això. Si els diners et cauen del cel acabes per no trobar sentit a la vida. Més que guanyar-me molt bé la vida, el que m'importa és no renunciar als meus principis.

En la seva anterior estada, a principi del segle, va desaparèixer quan tot li començava a anar de cara. El neguitejava la idea de ser famós?

Per a mi, fer música no és com vendre pernills. La música és la medecina que m'ha ajudat a superar els moments més difícils, i si m'hi dedico és sobretot per mi-

Fa un mes i mig que és de gira, deu estar ja fet caldo de tant pedalar.

Tot el contrari, al meu cos li agrada: m'estic posant catxes.

Fer la gira en bicicleta és per economia, per ecologia, per esport, per un rampell místic...?

Cada actuació és una mena de comunió en la qual acabo parlant amb molta gent, i això ja cobreix les meves necessitats de sociabilitat. Haver de pedalar en solitari l'endemà fins al següent poble on he d'actuar em va molt bé, perquè em buida de la nit anterior. Em quedo net i fresc per tornar a actuar. Les veritables raons, però, segurament no sorgiran fins que hagi passat tot.

I no seria el mateix viatjant en

L'abril va sortir de Cardona, on viu fa uns 3 anys (és nascut a Minnesota) per pedalar durant dos mesos per tot Catalunya presentant el darrer disc. Aquest dies volta per l'Alt Urgell

»De gira en bicicleta

rar de retornar-li una part del que m'ha donat. Això de ser damunt un altar, famós i adorat com una estrella del rock, mai no m'ha interessat. De tota manera, quan vaig tornar a Nova York va ser per estar al costat del meu fill i fer el que havia de fer com a pare.

Hi ha gent que deu pensar que viu en un altre món, quan diu que no vol ni fama ni diners.

Potser els que viuen en un altre món són ells. Hi ha molta gent que es fixa més en el que no té que no pas en el que té, i a mi m'indigna caure en aquesta trampa. Si valoréssim el que tenim ens adonaríem que som molt més rics del que ens pensem.

El seu fill comparteix aquesta visió del món?

Força, per alguna cosa ha pujat al meu costat. Ara ja té 18 anys i comença a fer la seva.

En canvi, el seu pare (el cardòleg Valentí Fuster) sí que participa poc o molt d'aquest entorn que vostè critica.

En el seu cas és una conseqüència del seu treball, però no és el que li preocupa. Ell viu dedicat a la recerca, que és el que li interessa de debò. I és ell qui em va ensenyar valors que he fet meus, com ara que cal esforçar-se per aconseguir allò que vols. En realitat, ell ara em té una mica d'enveja, perquè també li agrada molt voltar en bici.

M. V.

if Rent
lloguer de vehicles

+376 866 067
+376 864 442
www.ifrent.com

Lloga-la
a partir de
125
AL DIA

Per a lloguers de 15 dies o més

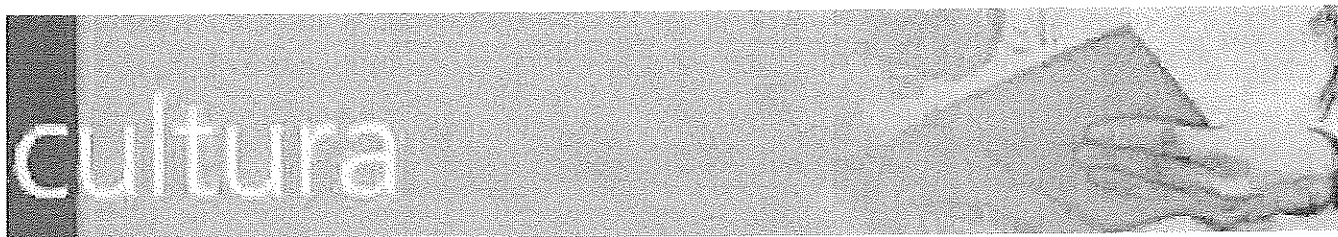
NOU VEHICLE A IFRENT
VW CALIFORNIA COMFORTLINE

Unes vacances diferents

Centre Comercial Illa Carlemany • Av. Carlemany 70 • Escaldes Engordany • illa@ifrent.com
Baixada del Moli / C. Prat de la Creu • Andorra la Vella • info@ifrent.com

8437801255993 07651

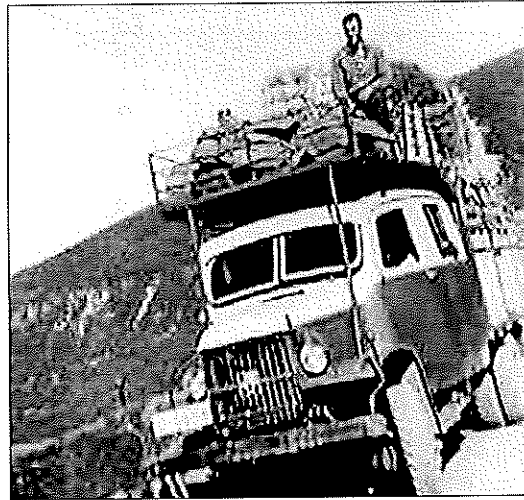
ILECTURA

Cinc dècades transportant llet a la Seu des d'Andorra, l'Alt Urgell i la Cerdanya

A4 Edicions publica 'Camins de llet i neu', de Carles Dalmau, sobre el trasllat del producte

Santiago Ripoll, amb el seu camió Ebro L-5889-B, recollint llet a la Cortinada el febrer de 1982.

El camió de la línia de Tuixén, matrícula L-5833, abans dels anys 50.

E. J. M.
ANDORRA LA VELLA

Als tombants del segle XX, Andorra i les comarques veïnes, l'Alt Urgell i la Cerdanya, eren zones molt endarrerides i depauperades econòmicament. A la Seu d'Urgell, però, Josep Zuleta va inaugurar la Cooperativa Lletera Cadí el 1915. L'activitat inicial va ser ninsina però a poc a poc s'hi van anar afegint nous socis i els ramaders van començar a guanyar-se millor la vida gràcies a la venda de la seva llet. El 1923, un grup de socis va obrir la societat anònima Lleteries de la Seu d'Urgell, empresa que va funcionar fins al 1990.

Als anys quaranta, Andorra veia com els seus veïns prosperaven i com a les valls disminuïa la producció de tabac. El Principat va demanar entrar al negoci lleter, però els estatuts de la cooperativa Cadí no permetien socis estrangers. En canvi, Lleteries, que aleshores es deia Rilsa, va acceptar. El transport de la llet entre Andorra i la Seu va durar fins als anys noranta, quan la producció va caure dràstica-

ment i Rilsa va tancar portes. De fet, la quantitat de llet que Andorra aportava no era gaire abundant ja que només hi havia una vuitantena de productors, alguns dels quals aportaven molt poca llet.

Per recollir la llet pels pobles d'Andorra, l'Alt Urgell i la Cerdanya calia una xarxa de transport ben organitzada. Mentre que al Pirineu català les vies de comunicació estaven en mal estat, eren perilloses, i els camions de la llet tenien també permís per transportar passatgers, bestiar i mercaderies, la mobilitat per Andorra era molt més fàcil -tot i els problemes de trànsit- ja que les carreteres estaven en millor estat i es netejaven de neu.

L'urgellenc Carles Dalmau explica en el volum *Camins de llet i neu* (A4 Edicions) el transport de llet a Andorra, l'Alt Urgell i la Cerdanya entre els anys trenta i vuitanta del segle XX. Dalmau té la llista de tots els aportadors de llet a la cooperativa Cadí i a Lleteries-Rilsa de principis dels anys setanta. La llista ascendeix a més de dos

mil pagesos i, per tant, al llibre només publica la vuitantena de productors andorrans, amb el nom de la casa, del propietari i de la població.

L'autor detalla que va ser cap a l'any 1945 quan va començar la relació entre els pagesos andorrans i Rilsa. Els primers gerros de llet es baixaven amb la línia de viatgers de la companyia Hispano Andorrana SA, fins que el 1949 Rilsa va donar la concessió de la línia a un veí de la Seu, Ramon Lladós, que havia sigut xofer dels camions de Lleteries. Lladós recollia la llet que es produïa a les valls amb dos camions de la marca anglesa Hotchkiss, amb les matrícules AND-429 i AND-503.

Però Lladós va morir molt jove, l'any 1954, i el seu fill, també Ramon Lladós, el va rellevar. El nou transportista de llet va fer tractes amb l'encampadà Antoni Torres, el Tonet de cal Malhivern, perquè treballés amb ell. La feina començava ben d'hora a Meritxell i continuava per totes les parròquies fins a la borda del Mallol de Sant Julià. Els

tràmits per passar la duana eren sorprenentment molt senzills. Andorra només va tenir problemes per baixar la llet en les dues ocasions en què es va tancar la frontera espanyola. Dalmau sospita que aquells dies "part de la llet deuria anar al Valira".

Lladós va abandonar l'activitat a principis dels anys setanta i el va rellevar Santiago Ripoll, taxista de la Seu. El transport es feia amb un camió nou marca Ebro, matrícula L-5889-B. Ripoll va baixar la llet d'Andorra a Lleteries durant deu anys. A mitjans del 1982 va traspasar l'activitat a Andreu Vidal Campi, de Sant Joan Fumat, que feia el servei amb un tot terreny. Hi va treballar catorze anys.

La contribució d'Andorra a la indústria lletera urgellenca no va ser gaire gran, però la relació va durar quatre dècades i va permetre, almenys durant un temps, que la llet que es produïa al Principat tingués una sortida i que molts prats es convertissin en pastures per al bestiar.

La cooperativa Cadí continua recollint llet al Pirineu. ■

LA LLET D'ANDORRA

Població	Aportadors
Meritxell	2
Encamp	6
Escaldes	5
And. la Vella / Sta. Coloma	10
L'Aldosa	3
Anyós	3
Annals	6
Erts	3
Fenerols	1
La Massana	6
Pal	1
Arans	1
Puigol	1
Llorts	1
Ordino	3
Sispony	8
Aixirivall	2
Aixovall	1
Bixessarri	1
Fontaneda	2
Sant Julià de Lòria	10
Total	76

Els responsables del bisbat d'Urgell presentant el nou festival

El bisbat d'Urgell convoca joves i pares a un nou festival de música

M.S. | LA SEU D'URGELL

■ El bisbat d'Urgell ha creat un nou esdeveniment cultural i religiós que sota el nom de «Canòlich Music» vol atreure joves i famílies d'arreu de la diòcesi, la resta de Catalunya i Andorra. El festival de música se celebrarà el cap de setmana que ve, dies u i dos de juny, a la parròquia andorrana de Sant Julià de Lòria, que limita amb la Seu.

Segons han explicat els responsables de Joventut i Educació del bisbat urgellenc, el festival, inicialment pensat per a joves, s'ha acabat obrint a tot tipus de públic per atendre les peticions rebudes en les últimes setmanes. L'activitat té com a objectiu «arribar a les persones a través d'un missatge de comunitat, des de la

llibertat de cadascú, obrir un espai on tothom es senti còmode, perquè hi haurà diversos estils de grups i activitats», segons han explicat els organitzadors. Entre aquestes activitats hi haurà una missa gospel a la parròquia de Sant Julià. El cartell de grups que hi participaran preveu, per exemple, els cantautors Migueli i Álvaro Fraile; els grups catalans 70xset i Kairoi; i el grup de gospel Tocats pel Gospel. Quinze dies abans de l'esdeveniment ja hi havia unes 300 persones inscrites que disposen de diverses opcions d'allotjament i àpats comunitaris. Per promoure la convivència, l'organització ha convidat esplais, escoles i grups d'adolescents. El festival inclou un programa paral·lel d'activitats lúdiques.

27/05/2013 Reuilo7

Tuixén crea una dansa del foc de les trementinaires

► La vall de la Vansa es prepara per a una de les edicions més emotives de la festa amb un homenatge al desaparegut Josep Garcia Muixí

M. S. | TUIXÉN

■ Tuixén i la vall de la Vansa inicien avui una de les edicions més sentides de la Festa de les Trementinaires, la cita festiva i cultural amb la qual es vol posicionar anualment davant del país com a referència en el món de les herbes medicinals.

D'una banda, la festa estrenarà aquest any una dansa del foc amb els nens de l'escola local, en els quals recau l'esperança de subsistència del poble. D'altra banda, se celebrarà un homenatge a Josep Garcia Muixí, el popular Pep Jaumet cantaire, Jaumet de Tuixén, que va morir el mes de novembre passat. La dansa del foc es ballarà

durant l'encesa de la foguera de plantes aromàtiques, aquesta nit. Tant la música com la coreografia ha estat creada per Pep Lizandra, un dels més actius divulgadors de la música i la dansa tradicional del Pirineu, que participa a la Festa de les Trementinaires des de la primera edició, l'any 2000. Segons han explicat des de l'organització, la dansa del foc de Tuixén és oberta a tothom qui vulgui. A la tarda se'n farà un assaig dins del Taller de Danses que el mateix Pep Lizandra impartirà a Sorribes de la Vansa. La dansa inclou un preludi amb els nens de l'escola de Tuixén. Des del Consell Comarcal de l'Alt Urgell

El dinamitzador cerdà Pep Lizandra prepara una dansa del foc amb els nens de l'escola del poble

La festa programa tallers, sortides a la natura, una fira i visites al museu per explicar la cultura de les herbes remeieres

han argumentat que «la dansa s'ha creat per donar més solemnitat a l'acte d'encesa de la foguera de plantes aromàtiques i té com a objectiu que es balli cada any de cara al futur». Just abans de l'esce-

La foguera de la Festa de les Trementinaires de Tuixén, l'any passat

nificació de la dansa es farà l'homenatge a Josep Garcia Muixí. En aquest espai precisament cantava cada any Muixí el popular llodrigó i altres cançons del repertori tradicional. Paral·lelament, la festa

incluirà la fira d'herbes remeieres, que es farà diumenge, així com tallers, sortides per l'entorn i visites al Museu de les Trementinaires per fer conèixer la seva cultura ancestral.

25/05/2013 Radio 7

Els joves tornen a les zones rurals malgrat l'índex elevat d'atur

Un programa pretén frenar la migració cap al medi urbà

EL PERIÒDIC
SOLSONA

@periodicAND

El Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, a Solsona, va acollir la setmana passada un seminari de discussió sobre les migracions i l'ocupació de la joventut en l'àmbit rural a nivell europeu, del qual ara s'en farà arribar el balanç a la UE. Una cinquantena d'experts de quatre regions europees -Irlanda del Nord, la Toscana, Romania i Catalunya- van participar-hi. El col·lectiu jove (d'entre 15 i 24 anys) experimenta una taxa d'atur a Catalunya del 52,7% i es calcula que la situació és més greu a les zones rurals, on s'experimenta un progressiu despoblament de joves que migren a les àrees urbanes. El Seminari on rural youth migrati-

ons and employment, organitzat per la Xarxa de grups Leader de Catalunya, l'Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya (ARCA) i la Generalitat de Catalunya, va debatre sobre les migracions i l'ocupació dels joves a les zones rurals.

El director general de Desenvolupament Rural, Jordi Sala va destacar que el sector agrari està afrontant la crisi de manera «raonable» i que la indústria agroalimentària catalana «és un dels clústers més importants del sud d'Europa». Segons ell, en aquests moments «es comença a veure un cert retorn de la gent jove al món rural perquè és un món viu i que crea ocupació». De la seva banda, el director general de Joventut, Antoni Reig, va posar sobre la taula que l'atur juvenil està «molt malament» i que compta amb elevades taxes que se situen en un 39% en els joves de fins a 30 anys.

Per combatre'l, la Generalitat engega un programa pilot a 14 comarques catalanes que rep el nom d'Odisseu i que pretén prevenir i frenar la

► El seminari al Centre tecnològic foresta de Catalunya, a Solsona.

migració juvenil cap al medi urbà i peri-urbà a partir de facilitar la inserció laboral dels joves i promoure el seu compromís social amb el territori rural. En opinió de Reig, els joves amb estudis universitaris «normalment els costa molt tornar a la zona rural i, per això, el territori pateix més la manca de talent que altres zones». I va afegir que aquesta fugida de talent representa un «fre molt important pel desenvolupament socioeconòmic i la vertebració

del territori, que acaba patint greus desequilibris». La gerent de l'ARCA, Laura Ibáñez, va explicar que el perfil dels participants al seminari són representants d'entitats juvenils de les quatre regions europees, tècnics especialitzats en polítiques de joventut i també agents que treballen en la confecció de polítiques d'ocupació o de desenvolupament rural. De dimecres a divendres, passats, es van fer sis tallers, conferències i visites a zones com la Seu d'Urgell. ▬

27/10/2013 el Periòdic d'ANDORRA

BIODIVERSITAT

La truita del Pirineu varia els hàbits alimentaris

EL PERIÒDIC
SEU D'URGELL

Dins de les accions del Pla de Conservació de la Biodiversita, Endesa va fer un estudi sobre els efectes de les hidropuntes generades per les centrals hidroelèctriques en l'alimentació de la truita, al Pirineu. Els resultats no mostren cap afectació negativa en l'espècie, però recullen que la truita es comporta com un depredador oportunista amb els polsos de cabal i que varia els hàbits alimentaris. L'estudi, fet a la capçalera de la Noguera Pallaresa, conclou que les truites augmenten la seva activitat alimentària durant els augments de cabal coincidint amb l'increment de la deriva de macroinvertebrats, el seu principal recurs. En canvi, les truites de trams on no hi ha hidropuntes no mostren cicles pronunciats en l'activitat alimentària i són més selectives en la ingesta de preses. Com a indicadors de l'estudi es van seleccionar el coeficient de repleció gàstrica, definit com el percentatge del número d'exemplars trobats amb els estómacs buits respecte al total d'exemplars analitzats, i la composició de la dieta. Es van comparar dos punts, aigües amunt i aigües avall de la represa. ≡

27/05/2013 el periòdic d'ANDORRA

2 LA SEU

2 GUISSONA

Just repartiment de punts a la Seu

LA SEU: Ribó, Rubén, Santa, Álex, Ermen, Pablo, Joël (Casado), Jordi Colell, Ticó, Miki i Jordana.

GUISSONA: Pere, Ribó, Molina (Calafell), Condal, Guixé, Farras (Areny), Castellana (Oliva), Pont (Rodríguez), Cuadros, Verdés (Jovell) i Pacheco.

Gols: 0-1, mín. 19, Condal. 1-1, mín. 22, Pablo. 1-2, mín. 35, Molina. 2-2, mín. 51, Rubén.

Àrbitre: Miguel Emeterio Martínez Baena. Bé. Va expulsar per doble amonestació el local Casado (75').

La Seu i Guissona van firmar taules en un partit de domini altern (2-2). El conjunt visitant, que lluita per eludir el descens, va sortir a totes des del primer minut i se'n va anar al descans amb 1-2 a favor. A la represa, la Seu va poder remuntar, però l'expulsió de Casado al minut 75 per doble amonestació va frenar els locals. ∞ J. RIQUE

27/10/2013 *segre*

2 ORGANYÀ

5 PARDINYES

El Pardinyes s'aferra a la permanència

ORGANYÀ: Perdi, Romà, Pollo, Fortó, Ramón, Xavi (Oriol), Nourddin, Pau, Paulo, Ali i Óscar.

PARDINYES: Carlos, Alexis, Manel (Expósito), Dani (Rubio), Ferran (Miquel), Juan Carlos, Marc, Juanjo, Álvarez, Cereijo (Abdolaye) i Román.

Gols: 0-1, min. 13, Ferran. 1-1, min. 17, Ramón (p.). 1-2, min. 19, Ferran. 2-2, min. 53, Pau. 2-3, min. 69, Juan Carlos. 2-4, min. 86, Juan Carlos. 2-5, min. 88, Miquel.

Àrbitre: Jorge Hoyas Gómez. Va expulsar per doble amonestació el local Pollo (88') i el visitant Rubio (60') i amb roja directa el local Nourddin (88').

Un Pardinyes molt motivat per la necessitat de sumar va vèncer merescudament l'Organyà (2-5). Els locals, des que van certificar la permanència, han abaixat el nivell de joc de forma considerable. ➡ LLUÍS ESPAR

27/05/2013 *sego*

El Pobla pateix a Ollana per seguir somiant

OLIANA	POBLA
1	2
Espuga, Bernaus, Builich, Martínez, Carles, Bartolo, Puig, Riach, Reig, Pujantell i Paz.	Martínez, Peroy, Graell, Xavier, Vila, Roset, Toudani, Mas, Juangran, Vila i Mollevi.
	Canvis: Rachid per Graell, Abdelwahed per Mas, Serrano per Vila
Gols: 1-0, Reig (40'); 1-1, Mollevi (49'); 1-2, Juangran (88') (penal).	
Àrbitre: Adrián Buzgar. Va amonestar els locals Reig, Riach, Puig, Bartolo i Paz i els visitants Martínez, Xavier, Abdelwahed i Juangran.	
Incidències: Partit de la Jornada 33 a Tercera Catalana, disputat al Municipal de Riap.	

JOAN REIG

OLIANA | El Pobla va aconseguir endur-se *in extremis* els tres punts en joc que es disputaven al Municipal d'Ollana en un partit vital per a ells. Els locals, amb un equip eminentment jove, es van mostrar com un bon conjunt i van exhibir qualitat en el seu joc. Fruit d'això, Reig va avançar els seus cinc minuts abans del descans. Després d'empatar, a l'inici de la segona meitat, els visitants, necessitats de la victòria, van avançar línies i van incrementar la pressió, però l'Ollana, que es va ressentir de l'esforç i la inexperiència de la seua plantilla, es va defensar bé fins al minut 88, en què un penal executat per Juangran dona va el triomf al Pobla.

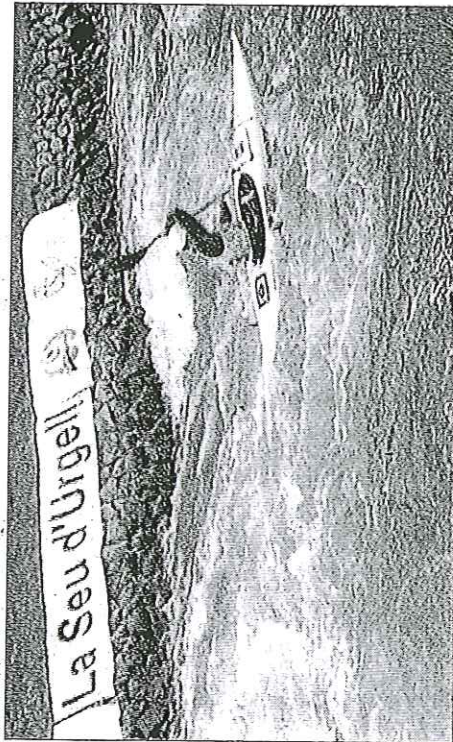
L'Ollana va acabar notant el cansament i la major experiència dels seus rivals.

27/05/2013 Sepe

El Cadí s'imposa en la primera prova del Programa 2020

Piragüisme

La Seu d'Urgell. Els representants del Cadí Caone Kaiak de la Seu d'Urgell es van imposar en la primera prova del Programa 2020 d'eslàlom en aigües braves disputat al Parc Olímpic de la Seu en una competició que va anar des de benjamins fins a infants, i que va estar força disputada, amb molts bons registres dels altres tres equips participants, el Nàutic Mig Segre, AE Pallars i Caiac Baix Cinca.

A. GOMEZ VIDAL

Un moment de la final d'eslàlom disputada al parc del Segre.

PROGRAMA 2020

BENJAMÍ

K-1 masculí

1. Pol Ubach (Pallars)
2. Unai Silva (Pallars)
3. Norbert Aguilera (Cadí)

K-1 femení

1. Noemi Font (Cadí)
2. Noa Cot (Pallars)

ALEVI

C-1 masculí

1. Pau Etzaniz (Cadí)

K-1 masculí

1. Pau Etzaniz (Cadí)
2. David Sala (Baix Cinca)
3. Adrià Moyano (Cadí)

K-1 femení

1. Silvi Gallego (Pallars)
2. Carla Carrillo (Cadí)
3. Paula Añangos (Baix Cinca)

INFANTIL

C-2 masculí

1. Miquel Serra/Yeray Fenes (Sicoris)

2. Óscar Serra/Ferran Romero (Cadí)

C-1 masculí

1. Miquel Travé (Cadí)
2. Yeray Fenes (Mig Segre)
3. Guillem Ferrer (Cadí)

K-1 masculí

1. Xavier Martin (Mig Segre)
2. Miquel Travé (Cadí)
3. Miquel Serra (Mig Segre)

C-1 femení

1. Mònica Doria (Cadí)
2. Laia Sorribes (Mig Segre)
3. Aldara Cousillas (Cadí)

K-1 femení

1. Mònica Doria (Cadí)
2. Laia Sorribes (Mig Segre)
3. Ada Gay (Cadí)

EQUIPS

General

1. Cadí CK. 196 p.
2. Nàutic Mig Segre 79 p.
3. AE Pallars. 75 p.
4. Caiac Baix Cinca. 65 p.

25/05/2023 segue

Deu ambaixadors lliuren les cartes credencials

■ LA SEU D'URGELL. L'arquebisbe de la Seu d'Urgell i Copríncep episcopal, Joan-Enric Vives, va rebre ahir deu ambaixadors al Palau Episcopal, que li van fer entrega de les seves cartes credencials. En la recepció hi van prendre part els representants diplomàtics de Geòrgia, Aràbia Saudita, el Canadà, Kuwait, Kosovo, Noruega, Itàlia, el Marroc, Grècia i Suïssa.

25/05/2013 Dillú d'ANDORRA

ACTIVITATS
IL·LÍCITES

Tema del dia

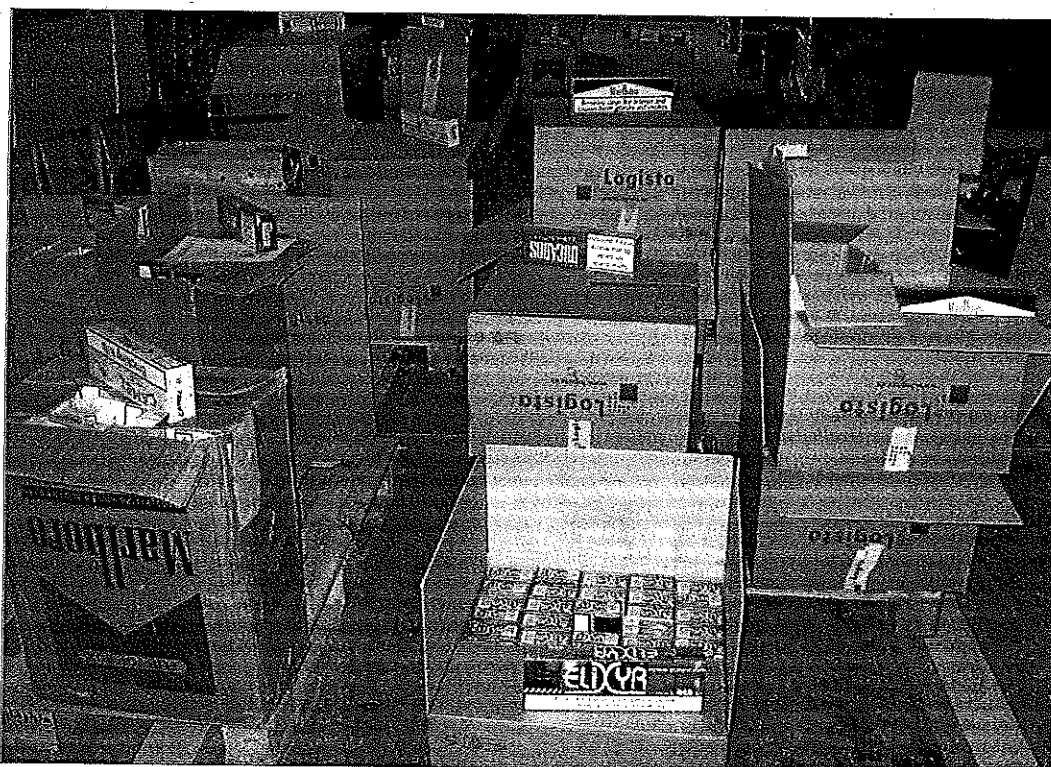
EUSKADI ÉS UNA DESTINACIÓ HISTÒRICA DELS CONTRABANDISTES DEL PRINCIPAT

Cop a la 'ruta basca' del contraban

L'Ertzaintza desarticula una xarxa que introduïa al País Basc cada setmana 250.000 euros de tabac que procedia d'Andorra ■ Dos residents espanyols estan entre els onze detinguts en l'operació encara oberta

TONI SOLANELLES
Andorra la Vella

La policia autonòmica basca (Ertzaintza) ha desmantellat una xarxa important de contraban de tabac que tenia com a punt de partida el Principat d'Andorra i destinació final diferents establiments de la província de Biscaia. L'Ertzaintza feia prop d'un any que investigava components del grup per poder determinar l'abast de tot l'operatiu. L'entramat feia anys que funcionava. I la policia calcula que cada setmana, i a partir de diferents *modus operandi*, arribava al País Basc procedent d'Andorra tabac valorat en més de 250.000 mil euros. Fonts policials han assegurat al Diari que Euskadi "ha estat una destinació històrica" per als contrabandistes del Principat. Entre d'altres coses, durant l'operació que s'ha dut a terme la darrera setmana i que continua oberta, l'Ertzaintza ha detingut onze persones, entre les quals hi ha dos residents espanyols. Totes les detencions es van produir en territori veí just després que hagués arribat a Biscaia un important carregament de tabac. La policia acusa els implicats dels delictes de contraban de tabac, pertinença a banda criminal i blanqueig de capitals.

El tabac comissat és de diferents marques i arriba a un valor de mercat proper als 380.000 euros.

ERTZAINZA

CONFISCACIONS

L'operació, que la policia basca ha batejat amb el nom de *Kea*, és la més important de la història d'Euskadi en la lluita contra el contraban de tabac. I a banda dels onze arrestos - quatre de les persones detingudes han entrat a la presó sense que les fonts consultades ahir no poguessin confirmar si alguna residia al Principat -, ha servit per confiscar 81.000 paquets de tabac de diferents marques i que tindrien un valor en el mercat d'uns 380.000 euros. Els agents també van comissar 450.000 euros en metàl·lic i nou vehicles d'alta gamma. Tanmateix, s'han bloquejat diferents comptes dels implicats i algunes caixes fortes dipositades en entitats bancàries del País Basc. Telèfons mòbils, llaips òptics, ordinadors i documentació que permet investigar la xarxa més a fons també han estat comissats. Tot el dispositiu ha estat coordinat per un jutjat d'instrucció de Duran-

go, amb el suport d'altres autoritats judicials de Vitòria, Bilbao i Barakaldo.

La policia basca es va activar fa ara un any arran d'unes informacions que la van portar a situar a Durango, Santurtzi, Sestao, Galdakao i Amorebieta diferents llocs on s'emmagatzemava tabac suposadament il·legal. Es va poder comprovar que de manera molt freqüent arribaven camions o cotxes amb tabac que procedia d'Andorra a través de la Seu d'Urgell. En les esmentades poblacions, algunes de les persones que després serien considerades integrants de la xarxa de contraban disposaven d'espais -sobretot boxes d'estacionament- on guardaven quantitats notables de tabac que després col·locaven en petits bars, quioscos i botigues de golafries de diferents indrets de la província de Biscaia.

Es van anar delimitant les persones que formarien part del

APUNTS

LA INVESTIGACIÓ ES VA INICIAR FA UN ANY I VA SITUAR MAGATZEMS EN POBLACIONS DE BISCAIA

ELS DOS RESIDENTS FEIEN D'ENLLAÇ AMB ELS SUBMINISTRADORS I AMB ELS TRASLLATS

L'OPERACIÓ VA SERVIR PER CONFISCAR TABAC, DINERS EN EFECTIU, NOU COTXES D'ALTA GAMMA I MOLTA DOCUMENTACIÓ

grup i la policia hauria comprovat que cadascuna tenia un paper molt definit en l'organització. Els que ordenaven la compra, els qui traslladaven les caixes des d'Andorra, els que les emmagatzemaven, qui la distribuïa als establiments al detall... I es va esperar el moment oportú per enxampar-los a tots en dansa. Així, aquest maig, la policia va tenir notícia de l'arribada al País Basc de dos grans carregaments de tabac. L'Ertzaintza en va fer el següent. Un dels enviaments es feia amb un camió de gran tonatge i vehicles llançadora. L'altre a partir d'automòbils habilitats amb dobles fons.

Quan el tabac va arribar a Euskadi i es va descarregar als punts d'emmagatzematge la policia va fer les primeres detencions. Posteriorment, es van dur a terme diversos escorcolls domiciliaris i en garatges. També es va inspeccionar un establiment hotelier i una

empresa dedicada al lloguer de vehicles. A banda de recuperar tabac i diners, també es va trobar nombrosa documentació (protocols notariais, llibres d'empreses i anotacions manuscrites) que està sent analitzada i que pot donar com a resultat més detencions o l'ampliació de la investigació. Igualment, s'estudia la destinació dels diners que generava el negoci. Els detinguts són deu homes i una dona d'entre 22 i 59 anys. Tots de nacionalitat espanyola i residents a Biscaia excepte els dos residents a Andorra (però arrestats en territori espanyol), que presumptament serien els que s'encarregaven de supervisar el trasllat de la mercaderia des del Principat i de fer d'enllaç físic amb els subministradors del tabac. Els components de la suposada banda que no han ingressat a la presó tenen l'obligació de presentar-se al jutjat els dies 1 i 15 de cada mes.

Llacunes censals que poden sortir cares

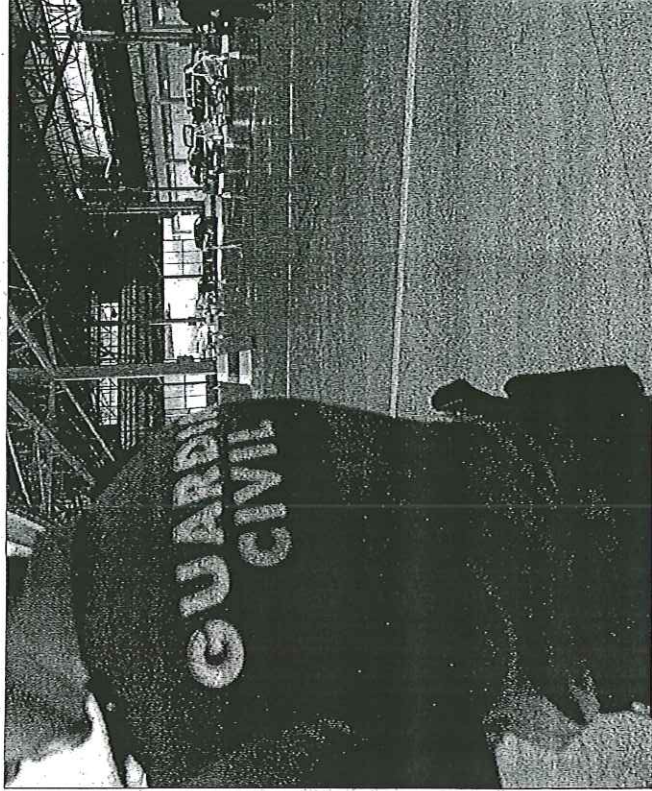
Espanya multa els residents amb cotxes andorranos que no s'han donat de baixa a l'Estat veí

L'Agència Tributària posa multes als residents que van amb cotxes andorranos i no s'han donat de baixa a l'Estat veí. Hi ha cops que el sistema automàtic del consolat falla.

TONI SOLANELLES
Andorra la Vella

El procés que hauria de ser automàtic d'inscripció al consolat espanyol com a resident al Principat -i consegüentment la persona inscrita causa baixa al cens del seu ajuntament d'origen- presenta llacunes. Oficialment no hi ha cap anomalia. Però fonts diplomàtiques han admès que s'han trobat casos incomprensibles. Quants? Potser no se sabrà mai. El que sí que se sap és el motiu pel qual se n'han conegut alguns casos: l'Agència Tributària imposa sancions pecuniàries a aquells ciutadans que circulen amb un cotxe matriculat al Principat i, en canvi, continuen formalment inscrits a l'ajuntament de la població d'on procedien. Es considera que es fa una importació de vehicle i s'imposa, d'entrada, una multa de 2.500 euros si es considera que ha passat un temps excessiu per regularitzar la situació i, després, es reclama el 21% del valor del vehicle. L'equivalent a l'IVA que s'aplica a l'Estat espanyol. De les xifres de la sanció proposada n'ha donat compte un afectat recent per la situació, que va haver de recórrer al consolat perquè esbrinés què havia passat.

Fonts diplomàtiques han explicat que el sistema informàtic d'inscripció censal està unificat i

Controls de la guàrdia civil a la duana del riu Riu.

FERNANDO GALINDO

que hauria de ser comú entre tots els organismes de l'administració espanyola amb capacitat de formalitzar aquest procés. El consolat ho és, com també ho són, per exemple, les administracions locals, els ajuntaments. Per tant, les altres i baixes haurien de ser automàtiques. "Però el sistema té algun problema, encara", han reconegut les fonts consultades, que han admès, també, haver tingut coneixement d'algunes de les sancions que l'Agència Tributària ha imposat per aquest motiu. Com que oficialment aquest problema no existeix, tampoc no s'hi

pot donar formalment cap solució. Vist que el programa informàtic presenta algunes llacunes, oficiosament les fonts sí que han explicat que sempre que es pugui es faci la tramitació presencial per donar-se de baixa a l'ajuntament d'origen. El procés d'alegació per aconseguir que s'elimini la multa i es reintegrin els diners que eventualment s'hagin pogut pagar no sempre és fàcil.

Persones coneixedores de situacions com les admeses per les fonts diplomàtiques consultades han assegurat que la detecció de la llacuna o error se sol donar

quan en un control duaner -per tant, normalment de baixada cap a l'Estat espanyol-, l'agent de l'autoritat corresponent sol·licita un document d'identitat al conductor. Si pel motiu que sigui -normalment perquè el document encara no ha caducat i consegüentment no s'ha renovat- en la documentació encara apareix una adreça domiciliària espanyola, s'encenen les alarmes. La consulta informàtica que fan els agents pot derivar en el que hauria de ser habitual si el resident ha fet, a parer seu, la tramitació correcta: formalitzar la inscripció

ZOOMS

SITUACIÓ

DOCUMENTS AMB DOBLE ADREÇA DOMICILIÀRIA

Si un resident espanyol té documentació identitària on figurei encara un domicili de l'Estat veí, val més que s'asseguri que n'ha estat donat de baixa.

ACTUACIÓ

SANCIÓ PER UNA SUPOSADA IMPORTACIÓ DE VEHICLE

Si se circula amb cotxe andorrà i apareix amb residència a Espanya es considera una importació de vehicle en diferents supòsits.

al consolat espanyol. Si el pas s'ha fet i el sistema informàtic no ha jugat cap mala passada, figurarà la residència al Principat i no hi hauria d'haver cap més inconvenient que el possible convit de l'agent a renovar-se la documentació perquè hi figurei la domiciliació correcta.

Però si la consulta acaba demostrant que "figures com a resident a Espanya i no a Andorra i conduïxes un vehicle matriculat al Principat és quan sorgeix el problema", han admès les fonts diplomàtiques consultades. Els responsables tributaris de la duana actuen com si es tractés d'una importació de vehicle. Després, serà el ciutadà el que haurà de demostrar que va dur a terme tots els passos oportuns i quan tocava. En aquest sentit, el consolat sí que ha atès persones a les quals, a banda de mirar de resoldre la domiciliació, els ha hagut de lliurar el justificant amb el qual poguessin fer les al·legacions pertinents.

2710512013 Diu de ANDORRA

INSTITUCIONS

La Diputació demana a l'Aragó que faci marxa enrere amb el Lapao

AGÈNCIES
LLEIDA

La Diputació de Lleida s'ha convertit en la primera institució que ha mostrat de forma oficial el seu rebuig de la Llei de llengües de l'Aragó, que fixa la denominació de Lapao per a la modalitat de llengua catalana que es parla a la Franja de Ponent. I és que en el darrer ple es va aprovar una declaració institucional on reclama al Govern d'Aragó que es faci enrere i torni "a la normalitat lingüística" a la Franja. El PP hi va votar en contra tot i acceptar que a la zona oriental de l'Aragó "es parla català".

El text de la declaració lamenta que la nova Llei de llengües suposi un pas enrere, ja que "l'anterior Llei de llengües d'Aragó reconeixia l'existència de catalanoparlants a la Franja" i en canvi treu la categoria d'oficial a l'Aragó. La Diputació considera aquest pas com

Un moment del ple de la Diputació.

"una agressió reiterada a la unitat de la llengua catalana".

L'ens provincial recorda que la comunitat acadèmica internacional "manifesta unànimement que la llengua parlada a la Franja és el català", i que la Carta Europea de Llengües Minoritàries, ratificada per Espanya, obliga a respectar l'àrea geogràfica de cada llengua. ■

27/05/2013 Bon dia +

A la península Ibèrica s'explota la mineria al·luvial de l'or des de la prehistòria. La seua riquesa ha cridat l'atenció de moltes civilitzacions per a la seua conquesta. Balaguer ha obert el Centre de l'Or com un espai per donar a conèixer el patrimoni aurífer del riu Segre. L'or és un dels recursos minerals que es troben al subsòl de Lleida.

REPORTATGE RECURSOS MINERS

L'or del Segre

La recerca d'aquest preuat metall a les aigües dels rius aurífers com el Segre està proliferant || El material es pot trobar en dipòsits al·luvials de fàcil accés i explotació

E. FARNELL / R. R. / H. C.

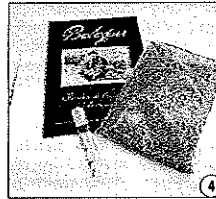
BALAGUER | El tresor d'or més antic del món prové de l'actual Bulgària, d'una tomba de la necròpoli de Varna, datada al 4600 aC. Les referències a l'or com a element de prestigi i de riquesa apareixen ja en els textos més antics que es conserven: els jeroglífics egipcis, a la Bíblia i també a la mitologia grega. A la península s'explotava la mineria al·luvial d'or des de l'època prehistòrica.

Fa més de 600.000 anys, en el període del plistocè, dos rius baixaven del Pirineu amb gran quantitat de materials que van ser dipositats en una zona extensa i plana on confluen els dos cursos, el Segre i la Noguera Pallaresa. Es tracta de la zona de Balaguer i les terrasses de la plana del Corb. L'origen cal buscar-lo a la part nord dels Pirineus entre la Vall d'Aran i la Cerdanya. La zona de Balaguer és especialment rica, ja que a les seues terrasses es dipositen de 4 a 8 partícules d'or per cada 10 litres de grava i sorra.

Al segle I escriptors romans ja citen la riquesa d'aquest metall al Pirineu i historiadors del segle II també parlen de la seua puresa. Es documenta als segles V i VII la circulació de monedes d'or en jaciments com el Bovallar de Seròs, la Cova del Parco d'Artesa de Segre, la Valleta d'en Valero a Soses o el Racó de la Pampa de Seròs.

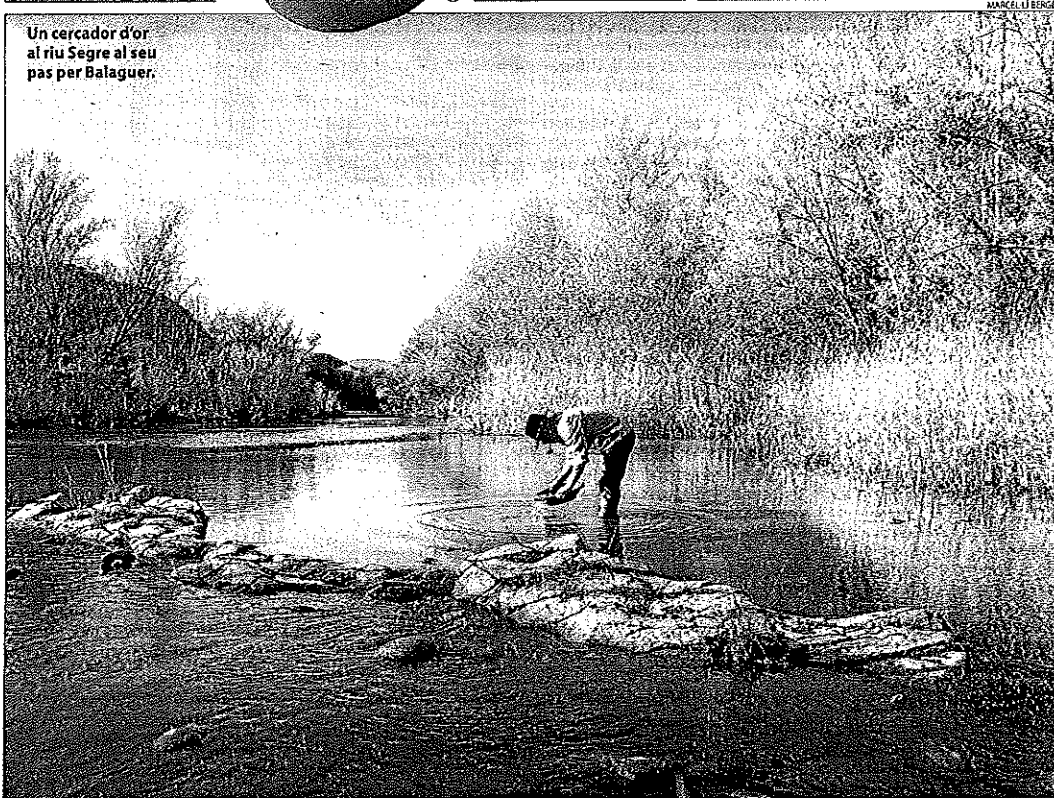
En època andalusina l'or del Segre va ser explotat de manera intensa. En una sentència que va emetre un jurista de Còrdova, Ibn-Hazm, s'explica que l'únic or pur era el que sortia del riu Segre, tan pur que una part de les extraccions els era arrabassada en forma d'impostos i transformada després en moneda, els "dinars", que van emetre alguns reis de les taifes de Saragossa i Lleida. Es tracta d'una època en què la ciutat islàmica Madina Balaguer era molt pròspera i rica i per la concentració d'or a les seues planes havia de ser un dels principals llocs d'extracció d'or al riu Segre. De fet, els musulmans van colonitzar aquest territori a causa dels dos elements que el riu els proporcionava: l'aigua i l'or.

La conquesta feudal va suposar un canvi en la transformació de la societat. Hi va haver un canvi en l'explotació d'alguns recursos econòmics com l'or del Segre que va patir un gran declivi, ja que no sortia a compte la seua explotació. Encara

1. Instal·lacions de la Plana del Corb a Balaguer.
2. Escultura d'Antonio López
3. Museu de l'Or a Balaguer.
4. Bossa de sorra amb 20 mg d'or a l'interior.

Un cercador d'or al riu Segre al seu pas per Balaguer.

Mil tones de sorra per aconseguir un gram d'or

La Fundació i el Grup Sorigué treballen en la recuperació d'or a les graves del riu Segre

[BALAGUER] | L'empresa Sorigué va iniciar el 2009 l'obtenció de l'or de forma mecànica amb una nova planta de rentat a les instal·lacions de la plana del Corb a Balaguer, abans es duia a terme d'una manera més experimental. A més d'or, també s'obtenen altres metalls pesants com els zircons, el plom, les magnetites i les hematites, entre d'altres. Amb l'extracció de l'or la Fundació Sorigué vol donar a conèixer les característiques auríferes de la conca del riu Segre, una

divulgació pedagògica i didàctica del procés de recuperació de materials, entre aquests l'or, i posar a disposició dels artistes patrocinats per la Fundació, com Antonio López, un material valuós per a les seues obres o escultures.

Així mateix, existeix una doble col·laboració entre la UB i la Fundació sobre l'estudi del subsòl des del punt de vista de l'aprofitament dels recursos minerals i el sistema més idoni per fer compatible l'activitat indus-

trial extractiva amb la recuperació de materials pesants com ara l'or.

Fins a arribar a l'or fa falta recórrer un llarg camí a través de la línia de recuperació. Per ob-

ARTISTES

Artistes patrocinats per la Fundació disposen d'aquest material per a les seues obres o escultures

tindre un gram d'or fa falta remoure 1.000 tones de sorra de la gravera. En un any es remouen a la gravera 700.000 tones de sorra i s'obtenen 700 grams d'or.

Tècnics de l'empresa assenyalen que la rendibilitat d'aquest procés no s'ha de buscar en la quantitat d'or que s'obté, sinó en el valor afegit que suposa el nou procés de l'obtenció i en la funció didàctica, "que es tradueix en un retorn social", apunten.

REPORTATGE RECURSOS MINERS

Actualment arqueòlegs i geòlegs estan excavant en una possible mina al·luvial d'or d'època romana a les Guillateres d'All d'Isòvol, a la Cerdanya, prop de la qual s'ha trobat una cadena d'or datada del segle II dC.

Als segles V i VIII es documenta la circulació de monedes d'or en jaciments com el Bovalar de Seròs i la Cova del Parco d'Artesa de Segre i presència de fina joieria al Racó de la Pampa, també de Seròs.

que està documentat que del segle XI al XII els feus obligaven a pagar els seus tributs amb monedes d'or i trobadors occitans cantaven sobre les daurades sorres del riu Segre a Balaguer i sobre la puresa de l'or, que arribava als 23,5 quirats.

Al segle XVI els avanços tècnics en la manera d'aconseguir l'or mitjançant el mercuri, que atreia la pols d'or, va propiciar la facilitació del procés de recerca i al mateix temps aconseguia fer-lo més rendible.

Al nou continent, a partir del segle XIX es va produir la coneguda "febre de l'or", que va permetre el descobriment de grans dipòsits d'aquest metall. El primer descobriment documentat d'or als Estats Units va ser la Reed Gold Mine a Carolina del Nord el 1803. La van succeir altres febres de l'or a Califòrnia, Colorado, Nova Zelanda, Austràlia, Sud-àfrica i el Canadà.

Actualment, la febre de l'or ha tornat amb força a l'Amèrica del Sud. Bona part dels cercadors actuals són nens. Alguns governs ofereixen protecció als miners i controlen les extraccions d'or, perquè l'ús del mercuri està contaminant els rius i provoca un greu problema ecològic i, a la llarga, un greu problema sanitari a causa dels seus efectes tòxics.

En les últimes dècades, la pràctica esportiva d'extracció d'or dels rius ha entrat amb força a tot el món a través de concursos de cercadors d'or. Lluny de llegendes, mites i afany de riquesa, la recerca d'or és avui una manera de combinar lleure, esport, naturalesa i certa nostàlgia per revivir antigues pràctiques.

El Centre d'Interpretació de l'Or de Balaguer ofereix la possibilitat de revivir aquesta pràctica amb les antigues safates perquè els visitants puguin transformar-se en autèntics cercadors d'or. Segons la directora del Museu de la Noguera, Carme Alòs, des del centre es treballa el vessant geològic com a suport estructural, i des del punt de vista històric i de recuperació de la memòria destinat a un públic familiar i infantil.

A més, existeixen una sèrie de convenis de col·laboració amb la Universitat de Barcelona per treballar en un projecte d'orfebreria prehistòrica. Des de finals del segle XIX l'or té un ús tecnològic i industrial i s'utilitza també en l'informàtica, l'aviació, les telecomunicacions i la medicina.

«Busquem una mina d'or a Isòvol i la Seu»

Manel Viladevall

DOCTOR EN GEOLOGIA I PROFESSOR DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Manel Viladevall és autor de l'estudi sobre la presència d'or al Segre a partir del qual es va crear el centre d'interpretació

Fins a quin punt s'ha explotat l'or a Lleida?

El Segre i, encara més, la Noguera Pallaresa són rius aurífers, com també ho és l'Ariège, a França. De fet, tots els rius del Pirineu són aurífers. Però no tenim dades que la Pallaresa s'hagués explotat a aquest nivell.

En quins llocs hi ha or i en quines quantitats?

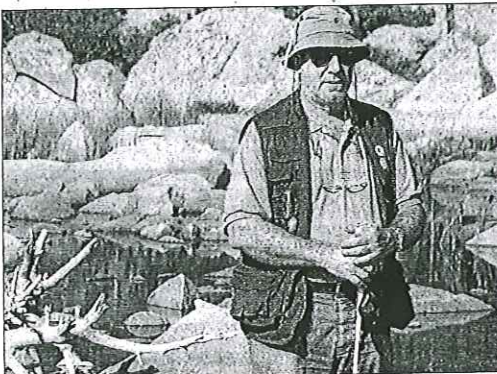
Hi ha or des de la capçalera de la Pallaresa fins al delta de l'Ebre, però són quantitats molt petites. Sempre dic el mateix: si hi hagués molt or, jo no seria aquí [fa broma]. A la conca del Segre poden trobar-se llavors de 6 mil·límetres com a màxim. Però el més habitual és que surtin partícules de mig mil·límetre o d'un mil·límetre, amb sort.

Prou per traure'n alguna mena de benefici?

Caldria utilitzar sistemes d'explotació de cost molt baix perquè fos beneficiós. Sorigué, per exemple, té aquesta faceta perquè ja es dedica als àrids i les graves.

Qualsevol persona pot buscar i extraure or del curs?

Tot depèn de com ho faci, de si utilitza maquinària, per exemple, perquè llavors sí que haurà de demanar una sèrie de

«Al Segre poden trobar-se partícules des de mig fins a sis mil·límetres»

permisos. Si es fa com a esport, tots podem.

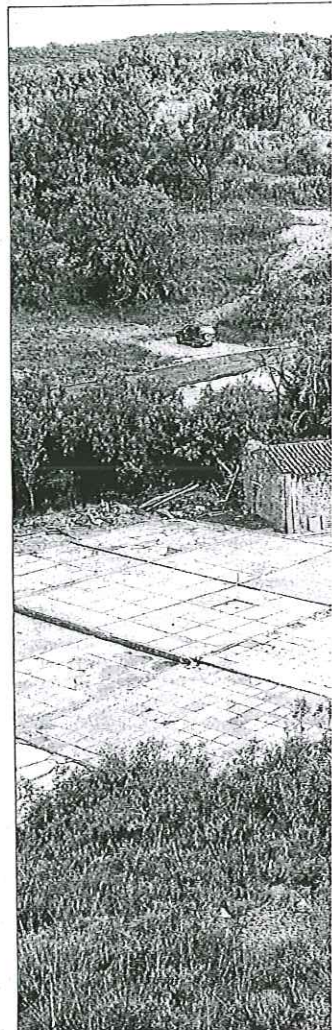
No fa falta llicència?

Ara per ara no, però potser faci falta a la llarga. A França es demana una llicència a tots els cercadors d'or perquè sempre hi ha hagut molt moviment i una gran afició. Fins i tot s'hi

celebren campionats. Aquí no hi ha tanta afició i hi va haver un únic campionat el 1999.

Han iniciat una nova exploració a la Cerdanya.

La UB i la UAB col·laborem en aquest projecte, a All (Isòvol) i la Seu d'Urgell. Comprovem que hi ha estructures de l'origen humà que es van utilitzar per transportar aigua d'una mina d'or a un quilòmetre de distància. Probablement és una explotació preromana i romana, ja que hi va haver una legió de soldats a la Cerdanya. Ja s'han trobat uns pendents d'or a la zona.

Imatge de les antigues salines de Vilanova

PROJECTES

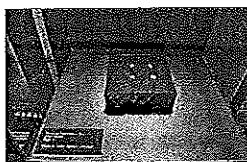
Espai per donar a conèixer l'or del Segre a Balaguer

[BALAGUER] El centre d'Interpretació de l'Or de Balaguer ofereix una proposta turística que posa en relleu el patrimoni aurífer del Segre, no només explicant el com, quan i perquè, sinó fent que el públic sigui participatiu de l'experiència.

Es preveu la recerca d'or al riu Segre com una activitat més. Es facilita un àbac i una bossa d'arena aurífera del Segre amb un contingut mínim de 50 mil·lígrams d'or. Un responsable explica i demostra com moure l'àbac per separar l'or de la sorra.

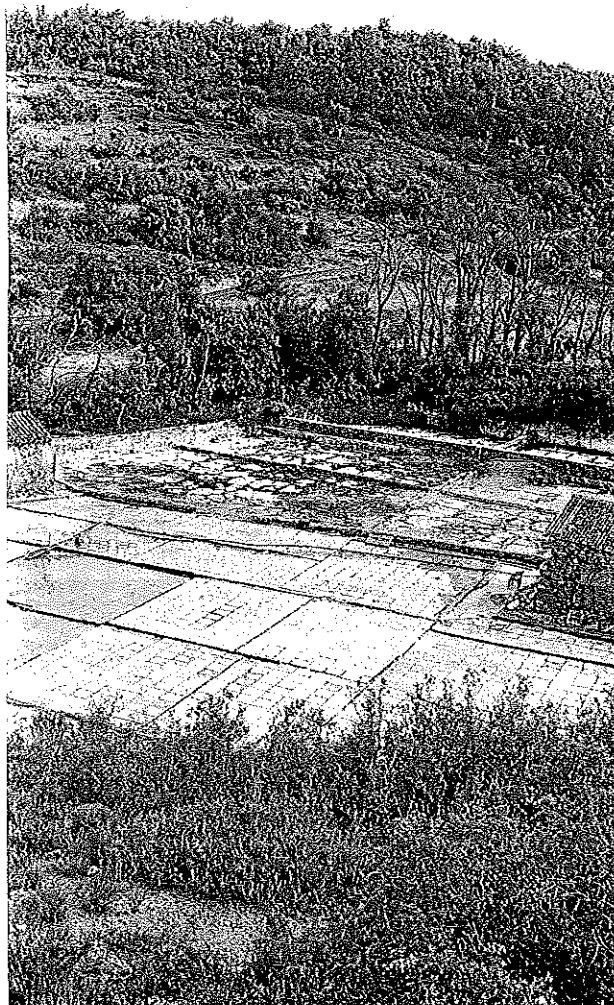

El riu Segre era explotat de manera intensa als segles IX-XII per la gran puresa de l'or, amb el qual s'encunyaven dinars. La forta resistència que va exercir Al-Andalus a la zona del Segre estava motivada en gran part per l'or.

Durant el segle XIX es va estendre al nou continent la febre de l'or, que va permetre descobrir grans dipòsits d'aquest metall. El primer descobriment documentat als Estats Units va ser a Carolina del Nord el 1803.

ASSOCIACIÓ CATALANA DE LLEURE FORMATIU

POLEMÍQUES A LLEIDA PER RECURSOS MINERS

La polèmica pel 'fracking'

Les comarques de Lleida han sigut escenari de diferents prospeccions al llarg del segle vint a la recerca de petroli i gas. Tanmateix, els últims permisos d'investigació minera que tres empreses han sol·licitat des del 2011 per buscar hidrocarburs en més de 50 municipis lleidatans han xocat amb l'oposició veïnal i d'ajuntaments davant del temor que els

polèmica no ha conclòs. Els contraris a l'explotació argumenten que el no de l'Executiu català deixa la porta oberta que la pedrera pugui fer-se realitat en el futur, si arribés a dissoldre's el consorci format per l'ajuntament i la Generalitat per a la conservació de l'espai natural de la Tossa.

Les salines de Tartareu

El projecte de l'empresa madrilenya Salinas de la Noguera per explotar les salines de Tartareu (les Avellanès i Santa Linya) ha despertat el recel dels ajuntaments veïns d'Os de Balaguer, Ager i Castelló de Farfanya, que temen que l'explotació minera pugui afectar aqüífers amb pous que proveeixen nuclis habitats i tindre un impacte ambiental negatiu. També veïns del mateix municipi de les Avellanès han constituït una plataforma contrària a aquest projecte, al qual s'oposa també l'associació ecologista Ipce-

promotors facin servir la tecnologia de fracturació hidràulica o fracking. Aquesta tècnica permet accedir a jaciments inacessibles per altres mitjans, però se li atribueixen riscos ambientals com contaminació d'aigües subterrànies i fins i tot sismes. La Generalitat ha rebutjat ara per ara una d'aquestes sol·licituds: la de l'empresa Montero Energy per buscar combustibles fòssils en 37 municipis del pla de Lleida. Malgrat el rebuig en els dos últims mesos de dos sol·licituds de permisos i de la revocació d'una autorització ja concedida, el Govern és partidari d'investigar la presència d'aquests recursos al subsòl de Catalunya abans de decidir si permet o veta l'ús d'aquesta polèmica tecnologia.

La pedrera de la Tossa d'Algerri

La Generalitat va rebutjar aquest mateix mes el projecte d'una pedrera a la zona de la Tossa d'Algerri, que havia xocat amb l'oposició de veïns del municipi i formacions polítiques com ICV i ERC. Tanmateix, la

na. La proposta ha rebut un primer informe negatiu de Medi Natural de la Generalitat, si bé l'empresa promotora espera obtenir el vistiplau del Govern a incorporar-hi mesures correctores per evitar impactes ambientals.

El promotor defensa que les salines de Tartareu faran servir les tecnologies més avançades per evitar "qualsevol distorsió del medi natural" i reduir al màxim el consum d'aigua. Davant de la polèmica a les Avellanès, altres municipis de Llei-

da com Baix Pallars i Vilanova de la Sal (a la foto) han posat en marxa projectes per recuperar les seues antigues salines.

El nou front de l'urani

A les recents polèmiques lligades a l'explotació de recursos del subsòl de Lleida, s'ha sumat recentment el temor de prospeccions a la recerca d'urani a la Molsosa i municipis de

l'Anoia. El grup parlamentari d'ICV demanarà que no s'autoritzi aquests sondatges, sol·licitats per la firma Minera del Río Alagón, mentre que el consell del Solsonès ha expressat el seu rebuig a les prospeccions.

S'ha de recordar que Lleida va tindre en la dècada dels anys seixanta una mina d'urani: l'explotació, denominada Eureka, a la Torre de Capdella (a la foto), va ser tancada pocs anys després d'obrir per l'escassa rendibilitat. Fonts municipals van indicar que no hi ha hagut noves sol·licituds per explotar aquest mineral al municipi.

El guix de la vall de Tost

Veïns del municipi de Ribera d'Urgell s'oposen que l'empresa Knauf estengui les seues explotacions mineres de guix al Solsonès (Guixers) a la zona de la vall de Tost. L'any passat, el col·lectiu contrari a l'obertura de noves mines de guix a l'Alt Urgell va exposar els motius de la seua oposició davant del Parlament de Catalunya.

ENERGIA

L'aigua, el recurs més preuat a Lleida

[LLEIDA] Lleida és excedentària en generació d'electricitat gràcies a l'aigua, que com a conseqüència de les centrals hidroelèctriques del Pirineu s'ha convertit en el principal i més preuat recurs per als lleidatans. D'aquesta forma, l'electricitat que no utilitza va a la xarxa i s'exporta. Tanmateix, l'electricitat suposa a Catalunya només un 25% dels recursos energètics utilitzats al cap de l'any.

La resta, especialment petroli i gas, són d'importació. El balanç energètic negatiu acon-

sella estalviar en consum. Al costat del recurs aigua, tant superficial com subterrània, altres energies renovables com el vent i el sol s'estan erigint a poc a poc com alguns dels recursos amb un futur per rendibilitzar a través dels parcs eòlics i els solars.

Al subsòl, la necessitat està portant a explorar altres possibilitats, sovint vinculades a la polèmica com ocorre amb el fracking, per buscar gas, o recentment amb l'urani, cosa que ja es va intentar als anys seixanta.

Arids

Lleida acull diferents explotacions d'arids, fets servir bàsicament en obres públiques, així com diferents plantes per a la seua selecció i tractament. Bona part d'aquestes explotacions mineres es troben a prop de zones fluvials.

Pedra per a la construcció

Existeixen explotacions dedicades a l'extracció de pedra per a la construcció en diferents punts del territori lleidatà, des de les Garrigues fins al Pallars Jussà, així com almenys una sol·licitud d'explotació minera a Aran. Aquest sector inclou des de la pedra per a carreus i pissarra per a teulades fins a roques de caràcter ornamental.

Carbó

El subsòl de municipis del sud del

Segrià com Almatret i la Granja forma part d'explotacions mineres de carbó que s'estenen a la Franja. Es tracta d'un sector en un progressiu declivi després del seu apogeu a mitjans del segle passat, amenaçat per la retirada d'ajuts.

Petroli, gas i urani

Des del segle passat, Lleida ha estat objecte de diferents iniciatives per a la recerca de petroli i gas, algunes de les quals van arribar a materialitzar-se en sondatges. Fins ara no s'ha trobat cap jaciment de combustibles fòssils l'explotació del qual resulti viable.

Guix

Guixers, al Solsonès, allotja les principals reserves de guix que s'exploten a Catalunya. L'empresa Knauf, dedicada a l'extracció d'aquest ma-

terial, ha sol·licitat permisos d'investigació per avaluar la possibilitat d'estendre aquesta activitat a l'Alt Urgell.

Urani

La Torre de Capdella va acollir el 1962 la mina Eureka, tancada dos anys després al no resultar rendible l'explotació del jaciment d'urani. Ara l'empresa Minera del Río Alagón es planteja la recerca d'aquest mineral radioactiu a la Molsosa i en municipis limítrofs amb la Segarra.

Sal

Salinas de la Noguera ultima la tramitació de permisos miners per extreure sal d'una superfície de 30 hectàrees pròxima a Tartareu. En aquest sentit, ja ha sol·licitat permisos ambientals i urbanístics a la Generalitat.

E. FARNELL

CULTURA PATRIMONI

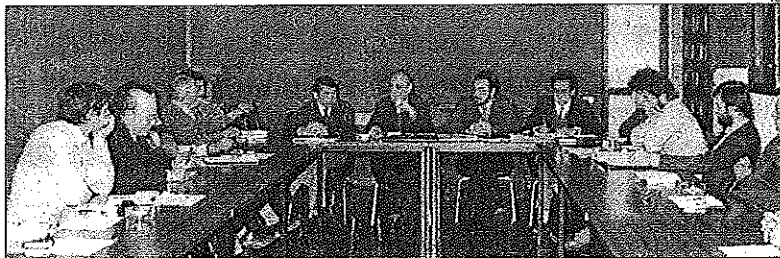
La Franja: 30 anys de català

Disset pobles de la Franja van redactar l'1 de febrer del 1984 la Declaració de Mequinensa per impulsar i defensar el català que es parla a la zona oriental d'Aragó || Els seus promotors creuen un perill per a la seua supervivència la llei que el denomina Lapao, ratificada 29 anys després

MARIA MOLINA

LLEIDA | L'1 de febrer del 1984, disset ajuntaments de la Franja catalonoparlant que limita Aragó i Catalunya es van reunir a Mequinensa per firmar una declaració d'intencions que va posar en marxa la maquinària per a la normalització lingüística i que, en el cas del català, "significava acceptar com a norma la gramàtica catalana, sense menyspreu de les peculiaritats de cada poble i comarca", per garantir l'ensenyament a les escoles i centres d'ensenyament.

Convocats pel llavors conseller de Cultura de la Diputació General d'Aragó, el socialista José Bada, a instàncies del desaparegut alcalde de Fraga, Francisco Beltrán, van anar al castell de Mequinensa els alcaldes d'Areny, Benavarrí, Bonansa, Montanui, el Pont de Montanyana, Tolva, Saidí, Fraga, Torrent de Cinca, Mequinensa, Faió, Nonaspa, Fabara, Calaceit, Vallderoures, la Codonyera i Valljunquera. Ells van ser els precursors

Reunió. Al centre, el llavors conseller, José Bada, i els alcaldes reunits el 1984.

DECLARACIÓ
En. Que és urgent desenvolupar l'Estatut d'autonomia d'Aragó pel que fa a la conservació i estudi de les nostres modalitats lingüístiques.
En. Que és urgent desenvolupar mesures concretes per a aconseguir la normalització lingüística d'Aragó, i que, en el cas de la llengua catalana, significa acceptar com a norma la gramàtica catalana, sense menyspreu de les peculiaritats lingüístiques de cada poble o comarca.

PRELIMINAR
En. Que és urgent desenvolupar l'Estatut d'autonomia d'Aragó pel que fa a la conservació i estudi de les nostres modalitats lingüístiques.
En. Que és urgent desenvolupar mesures concretes per a aconseguir la normalització lingüística d'Aragó, i que, en el cas de la llengua catalana, significa acceptar com a norma la gramàtica catalana, sense menyspreu de les peculiaritats lingüístiques de cada poble o comarca.

ENSENYAMENT GARANTIT

Un dels objectius de la trobada era garantir l'ensenyament del català en escoles i instituts

de totes les gestions perquè el català pogués ser una assignatura optativa i que el Govern d'Aragó donés suport i impuls a la producció literària autòctona i als estudis i tesis que tractin la problemàtica sociolingüística de la Franja oriental.

També demanaven que la Universitat de Saragossa es fes

càrrec d'investigar la llengua a Aragó. En la seua declaració, redactada en català, es comprometien a fomentar l'ús públic del català en la retolació bilingüe de carrers i places i a la redacció d'edictes i normes, ja que "som

plenament conscients que la integració cultural i política d'Aragó no és possible sense que tots els aragonesos reconguin com a pròpia la riquesa cultural i lingüística de la Franja Oriental d'Aragó".

Tots coincidien que el català és un patrimoni cultural d'Ara-

gó i a rebutjar denominacions despectives com el *chapurreau* i altres de semblants "que encara s'apliquen a la nostra llengua materna", assenyalava la declaració.

El 9 d'aquest mes, el Govern d'Aragó, amb PP i PAR al capdavant, ratifica la llei de Llengües que sota el nom de Llengua Aragonesa Pròpia de l'Aragó Oriental (Lapao) eludeix el fet que a la Franja es parli català, la qual cosa ha consternat els pares d'aquesta declaració, alcaldes i veïns que veuen com tot l'esforç d'anys pot quedar en no-res "tan sols per qüestions polítiques enteses de la pitjor manera i una aversió desmesurada a tot el que ve de Catalunya", va declarar José Bada, conseller de Cultura fa 29 anys.

"Nosaltres només vam voler deixar constància d'un fet com és la nostra pròpia llengua, amb una sola gramàtica i les seues diferents singularitats. Arribar al Lapao, com hi hem arribat, no només és estúpid, sinó un veritable perill per a la supervivència d'una cosa molt nostra", assegura.

Nova reunió d'alcaldes per defensar "una parla pròpia"

■ Per donar continuïtat a l'"esperit" de Mequinensa del 84, i frenar l'amenaça que suposa el Lapao a la supervivència del català, l'alcalde de Fraga, Magda Gódia, ha tornat a convocar tots els alcaldes catalonoparlants de sis comarques (Mataranya, Casp-Baix Aragó, Llitera, Ribagorça, Baix Aragó i Baix Cinca) l'1 de juny. L'objectiu: la defensa del català que es parla a la zona amb totes les peculiaritats locals.

Segons l'alcalde de Torrent de Cinca el 1984, Evaristo Cabetañá, "al PP i al PAR els costa admetre que parlem català encara que ens sentim aragonesos. El problema ara és si queda garantida una cosa per la qual nosaltres vam treballar molt, l'ensenyament en col·legis i instituts".

Altres alcaldes com el de Castellonroí, Antonio Fondevila, del PAR, no són bel·ligerants amb la denominació de Lapao, "encara que la trobem ridícula, no passarem pel fet que hi hagi condicions a l'ensenyament del català a les escoles i instituts", va sentenciar.

Una altra llei que relleva la ratificada el 2009

■ El 2009 el PSOE, al Govern d'Aragó, va aprovar una llei de Llengües que reconeixia l'existència i la utilització del català a la Franja. El text es deia Llei d'Ús, Protecció i Promoció de les Llengües i Modalitats Lingüístiques Pròpies d'Aragó i va ser aprovat per PP i PAR.

La ratificació del Lapao per part d'aquests dos últims partits ha generat enèrgiques protestes al territori, a més del rebuig institucional de la Generalitat, la Diputació i la Paeria de Lleida.

ENTREVISTA

«S'ha creat un problema on no n'hi ha»

Marcelino Iglesias

SENADOR DEL PSOE

Marcelino Iglesias va ser un dels alcaldes, en concret el de Bonansa, que va ratificar el 84 la declaració de Mequinensa. El 2009, el govern d'Aragó sota la seua presidència va ratificar la Llei de Llengües minoritàries. Quin va ser l'esperit que va portar a la Declaració de Mequinensa?

Nosaltres vam voler defensar la llengua que des de sempre parlàvem a casa. Considerem que havíem de defensar-la i ensenyar-la a les escoles. Quina opinió li mereix l'aprovació del Lapao?

El PP fa gala del seu anticatalanisme que en molts indrets d'Espanya és un rídic electoral. Aquesta llei respon al xoc de dos nacionalismes, l'espanyol i el català, perquè no té cap base científica.

Suposarà algun avanç?

Fins ara el PP no havia caigut en el català de la Franja i, de fet, hi va haver èpoques, als anys 90 i en aquests últims anys fins ara, que el que s'havia fet li va semblar bé. És en aquests moments de confrontació política amb Catalunya en què s'ha optat per relegar normatives per d'altres, però això és llançar sal a la ferida i donar arguments als partidaris d'estripar la baralla. Fa falta més seny.

Creu que als habitants els afectarà la decisió?

La Franja és una zona de pobles petits i dispersos en els quals sempre s'ha parlat català. Per a la gent que hi viu s'ha creat un problema on no n'hi havia ni n'hi ha, perquè són conscients de les seues pròpies necessitats. Tornaria a anar a Mequinensa si fos alcalde?

Ara sóc senador però crec que el meu fill Marcelino, ara alcalde de Bonansa, no dubtarà a anar a la reunió en defensa de la llengua. Allà serà.

